

Factsheet Tarieven Thuiskopie (maart 2009)

De Thuiskopieregeling; zo zit het.

In Nederland kennen wij, net als in de meeste EU lidstaten¹, een wettelijk systeem waarin het maken van een privékopie voor eigen gebruik is toegestaan. Dit is in feite een beperking van het auteursrecht van de maker, die normaal gesproken toestemming moet kunnen geven voor de exploitatie van zijn werk. Tegenover die mogelijkheid van het maken van een privékopie door de consument staat dat daarvoor aan de rechthebbende een redelijke vergoeding moet worden betaald. Sinds 1991 (na invoering van de Thuiskopieregeling) worden deze vergoedingen via de importeurs doorbelast aan de consument op onder meer blanco video cassettes, en sinds de komst van nieuwe media zoals cd-r en dvd-r zijn ook daar de tarieven voor vastgesteld. In de hoogte van de tarieven wordt rekening gehouden met het feit dat die producten ook worden gebruikt voor andere doeleinden dan privékopieën (bv. opslag van privéfoto's).

Hoe komen tarieven tot stand.

De bevoegdheid om de tarieven te bepalen ligt bij de Stichting Onderhandelingen Thuiskopievergoeding (SONT). Daarin hebben rechthebbenden (Thuiskopie) en betalingsplichtigen (importeurs en fabrikanten) zitting.

De SONT laat continue marktonderzoek (bureau Veldkamp) uitvoeren naar kopieergedrag van consumenten. Bij technologische ontwikkelingen zie je dat mensen bijvoorbeeld minder gaan kopiëren op videobanden en meer op de harde schijf van een dvd recorder. De tarieven moeten daarom aangepast worden aan die ontwikkelingen. Dat kan dus ook betekenen dat als mensen minder gaan kopiëren op bepaalde media, de tarieven daarvan omlaag kunnen. De basis blijft echter overeind: voor het maken van een kopie voor privé-gebruik dient de rechthebbende een vergoeding te ontvangen die redelijk moet zijn en die het kopieergedrag reflecteert.

Wat wordt er gekopieerd?

Stichting de Thuiskopie laat regelmatig extern onderzoek doen naar het kopieergedrag onder consumenten. Uit de laatste onderzoeksresultaten van Veldkamp² van oktober 2008 blijkt ook dat het privégebruik van cd-r gelijk blijft maar dat het privégebruik van de hd recorder bijv. zo'n 85% is. Dit soort gegevens moeten meegenomen worden om te kunnen bepalen welke voorwerpen en welke tarieven er moeten komen.

Daarbij speelt altijd mee dat de tarieven redelijk moeten zijn, zowel voor betalingsplichtigen als voor rechthebbenden. Een tarief op een blanco medium als een cd-r is niet 1 op 1 te vergelijken met een tarief op een recorder met grote opslagcapaciteit. In dat laatste geval betaalt men eenmalig een heffing om vervolgens steeds weer opnieuw privékopieën te kunnen maken. Bij een cd-r betaalt men 14 cent, voor die 14 cent kunnen er in mp3 formaat een veelvoud aan volledige cd's op worden gekopieerd. Dan is die 14 cent niet veel.

Is het Thuiskopiesysteem nog wel van deze tijd?

Stichting de Thuiskopie is net als de industrie (importeurs en fabrikanten) van mening dat de Thuiskopieregeling kan worden afgebouwd als voldoende alternatieven ontstaan voor het rechtstreeks treffen van regelingen tussen rechthebbenden en consumenten voor het kopiëren van beschermde werken. Op dit moment zijn die alternatieven echter nog niet voor handen: kopieerbeveiliging (DRM) systemen worden bijvoorbeeld (zie ook www.nvpi.nl) juist steeds minder toegepast. Bovendien laten de marktonderzoeken van SONT zien dat consumenten helemaal niet zitten te wachten op dergelijke systemen, zij willen immers juist kunnen kopiëren.

Over de toekomst van de regeling wordt zowel in nationaal als in Europees verband gesproken. Tot die tijd is de huidige Thuiskopieregeling van toepassing en zal ook op die

¹ International survey on private copying, te vinden op <http://www.thuiskopie.nl/nl/stichting/Internationaal>

² Trendanalyse afzet en volume privé kopiëren Bureau Veldkamp, te vinden op http://www.thuiskopie.nl/nl/stichting/Pers_informatie

wijze moeten worden uitgevoerd om het privé kopiëren van werken mogelijk te blijven maken onder de voorwaarde van een gerechtvaardigde compensatie van rechthebbenden. Als rechthebbenden niet worden gecompenseerd valt er inkomen weg, waardoor het zich uiteindelijk misschien niet meer loont om creatief werk te produceren. Daar is onze economie niet bij gebaat.

Stichting de Thuis kopie heeft in haar voorstellen aan SONT altijd de nodige terughoudendheid betracht door alleen een vergoeding te bepleiten op voorwerpen die zonder enige twijfel onder de huidige wettelijke regeling vallen. Dat is bij mp3 spelers en hd dvd recorders zeker het geval, zo blijkt uit de marktonderzoeksgegevens naar kopieergedrag en de tekst van de wet³.

De Thuis kopieregeling in de pers

De SONT is een onderhandelingsstichting en de tariefvoorstellen die in eerdere jaren zijn gedaan kennen allemaal een maximum tarief per drager. Op basis van de feitelijke marktgegevens komt men na onderhandelingen pas tot een tarief. Daarbij wordt natuurlijk ook gekeken naar maatschappelijke aanvaardbaarheid en de relatie met de prijs van een product.

De berichtgeving in het Parool van 25 maart 2009 geeft dus een beeld van tarieven die nimmer werkelijkheid zijn geworden of zouden worden. Dat is jammer omdat daarmee ook de zorgvuldigheid waarmee de SONT haar werk doet en tot vaststelling van tarieven komt in twijfel wordt getrokken.

Het argument in genoemd artikel dat consumenten die legaal (dus tegen betaling) mp3 bestanden van internet downloaden, in grote getale tweemaal een heffing zouden gaan betalen, zoals soms wordt geopperd, is niet valide. Uit het Veldkamp onderzoek blijkt namelijk dat slechts 2,4% van de downloads op een draagbare audiospeler via legale sites plaatsvindt en dat is weer slechts een fractie van de totale hoeveelheid kopieën die consumenten maken.

Daarnaast betaal je niet voor de kopieën als je een cd van een artiest in de winkel koopt; daarmee koop je een origineel; je betaalt pas voor de kopieën als je die maakt op een blanco cd-r. Over deze blanco dragers wordt de heffing door fabrikanten en importeurs afgedragen.

Het is daarom heel redelijk dat een consument, een relatief lage vergoeding betaalt voor de mogelijkheid om liedjes en films voor eigen gebruik te kunnen kopiëren. Daar heeft iedereen baat bij, zowel de consument alsook de rechthebbende, die toch afhankelijk is van de inkomsten uit zijn eigen creaties.

Het is Stichting de Thuis kopie duidelijk dat de wetgever de bedoeling had om de tarieven te bevriezen tot 1 januari 2010 en dat dat ook zal gebeuren. De stichting blijft echter strijden voor die redelijke vergoeding voor rechthebbenden via heffingen op nieuwe voorwerpen waar tegenwoordig op gekopieerd wordt.

³ Artikel 16c Auteurswet

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het reproduceren van het werk of een gedeelte ervan, mits het reproduceren geschiedt zonder direct of indirect commercieel oogmerk en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die de reproductie vervaardigt.
2. Voor het reproduceren, bedoeld in het eerste lid, is de fabrikant of de importeur van een voorwerp dat bestemd is om een werk ten gehore te brengen, te vertonen of weer te geven ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een billijke vergoeding verschuldigd.